

Dr hab. Kuba Ptaszkowski, prof. Uczelni
Zakład Rehabilitacji w Dysfunkcjach Narządu Ruchu
Katedra Fizjoterapii
ul. T. Chalubińskiego 3
50-368 Wrocław

Wrocław, 10.11.2023

Recenzja rozprawy doktorskiej mgr. Dawida Spychały
pod tytułem „PROGRAM ERASMUS+ ORAZ POKREWNE FORMY WYMIANY
AKADEMICKIEJ JAKO SKŁADOWE NOWOCZESNEGO KSZTAŁCENIA
STUDENTÓW W XXI W., ZE SZCZEGÓLNYM UWZGLĘDNIENIEM
STUDENTÓW KIERUNKU FIZJOTERAPIA”

Recenzja została przygotowana na wniosek Przewodniczącego Rady Nauk o Zdrowiu Gdańskiego Uniwersytetu Medycznego z dnia 19.10.2023r., w postępowaniu o nadanie stopnia doktora Panu mgr. Dawidowi Spychale w dziedzinie nauki medycznej i nauki o zdrowiu, w dyscyplinie nauki o zdrowiu.

Na wstępie pragnę podkreślić, iż praca doktorska przedłożona przez Kandydata do niniejszego postępowania jest wykonana starannie i przejrzysto. W pracy omówiono międzynarodową mobilność studentów i jej wpływ na ich rozwój zawodowy i osobisty. Badania wykazały, że studenci cenią możliwość zdobywania międzynarodowego doświadczenia, które kojarzą z rozwojem umiejętności międzykulturowych i językowych oraz poszerzaniem horyzontów akademickich. Autor pracy podkreślił znaczenie mobilności dla rozwoju osobistego studentów i ich przyszłej kariery zawodowej, a także omówił różnice w dostępności i preferencjach wyjazdów zagranicznych w zależności od uczelni i kierunku studiów. Autor zwrócił uwagę na fakt, że studenci często nie zdają sobie sprawy z wielu korzyści wynikających z mobilności międzynarodowej, a także na trudności i wyzwania związane z organizacją takich wyjazdów. Praca doktorska zawiera również analizę czynników motywujących studentów do uczestnictwa w programach wymiany oraz barier, które mogą ich powstrzymać.

1. Zgodność z wymaganiami formalnymi. Praca jest zgodna z wymaganiami formalnymi, posiada wyraźnie określoną strukturę pracy badawczej, w tym wstęp, cel pracy, materiał i metody badawcze, wyniki, dyskusję i wnioski. Została napisana pod

kierunkiem promotora głównego: Pani dr hab. Rity Hansdorfer – Korzon oraz promotora pomocniczego Pani dr Katarzyny Gierat – Haponiuk.

2. Oryginalność i znaczenie tematu. Temat pracy jest aktualny i istotny, skupia się na międzynarodowej mobilności studentów i jej wpływie na edukację w dziedzinie fizjoterapii. Istotnym aspektem tej rozprawy doktorskiej jest przeprowadzenie badań o zasięgu międzynarodowym, które zapewniają kompleksowe porównanie doświadczeń studentów fizjoterapii z różnych krajów w kontekście programów wymiany. Dzięki temu badanie dostarcza cennych perspektyw w rozumieniu różnic i podobieństw w percepcji i wykorzystaniu mobilności akademickiej przez studentów z różnych środowisk edukacyjnych.
3. Teoretyczne podstawy. W pracy przedstawiono obszerne tło teoretyczne, obejmujące historię edukacji wyższej i koncepcje internacjonalizacji oraz globalizacji. Rozdział „Wstęp” rozpoczyna się od przedstawienia różnych definicji i aspektów internacjonalizacji w kontekście szkolnictwa wyższego, z naciskiem na mobilność studencką, która jest kluczową częścią tego procesu. Podkreślono, że mobilność edukacyjna jest cenna nie tylko ze względu na zdobycie doświadczenia międzykulturowego, ale także z punktu widzenia tworzenia sieci kontaktów, które mogą okazać się cenne po zakończeniu edukacji. Autor pracy zauważa także, że studenci, mimo iż słyszeli o internacjonalizacji i uznają jej znaczenie, rzadko uczestniczą w wymianach studenckich z powodów finansowych lub strukturalnych. W dalszej części omówiono wpływ wyjazdów zagranicznych na rozwój osobisty i zawodowy studentów, zwracając uwagę na fakt, że mobilność może stymulować rozwój umiejętności językowych, kompetencji międzykulturowych i innych umiejętności miękkich. Podkreślono również znaczenie mobilności dla edukacji, powołując się na teorię poznania usytuowanego, według której proces uczenia się jest ściśle związany z interakcją społeczną i mobilnością edukacyjną. Autorzy, na których powołuje się Doktorant, wskazują, że doświadczenia międzykulturowe mogą znacząco wpłynąć na otwartość umysłową, tolerancję i zdolność do adaptacji w różnych kontekstach kulturowych.
4. Cel pracy: Cel główny pracy doktorskiej koncentruje się na ocenie poziomu świadomości i wiedzy studentów kierunku fizjoterapia na wybranych europejskich uczelniach na temat programu Erasmus+. Analizuje częstość ich udziału w międzynarodowej wymianie akademickiej oraz oczekiwania i korzyści związane

z taką wymianą, z perspektywy przygotowania ich do roli absolwenta. Cele szczegółowe:

- a. Ocena świadomości i wiedzy studentów dotyczącej znaczenia i potrzeby mobilności edukacyjnej.
- b. Analiza poziomu informacji, jakie mają studenci kierunku fizjoterapia o dostępnych opcjach wyjazdów organizowanych przez ich uczelnie.
- c. Porównanie, jak aktywnie studenci z różnych uczelni w UE uczestniczą w programach wymiany międzynarodowej.
- d. Ocena, jak często studenci kierunku fizjoterapia z badanych uczelni korzystają z możliwości międzynarodowej mobilności.
- e. Analiza działania struktur i jednostek administracyjnych, które są odpowiedzialne za organizację mobilności studenckiej na kierunku fizjoterapia w uczelniach UE.

Praca ta ma na celu nie tylko ocenić status quo, ale również zidentyfikować potencjalne bariery i możliwości związane z uczestnictwem w programie Erasmus+, które mogą wpływać na rozwój zawodowy studentów fizjoterapii.

5. Materiał i metoda: W badaniu uczestniczyły trzy uczelnie: Gdański Uniwersytet Medyczny (GUMed) z 72 studentami kierunku fizjoterapia różnych lat studiów, Uniwersytet im. Pałackiego w Ołomuńcu (UPO) z 82 studentami oraz Uniwersytet im. Karola w Pradze (UKP) z 76 studentami. Uczelnie te miały w swoich strukturach jednostki odpowiedzialne za współpracę międzynarodową, które oferowały programy wymiany studenckiej. Do badania zaproszono 12 uczelni partnerskich GUMed, ale zgłosiły się tylko dwie z nich, które prowadzą studia w systemie dwustopniowym. Badanie przeprowadzono w okresie od kwietnia 2020 do września 2022. Metodologia badawcza obejmowała autorską ankietę w języku polskim dla studentów GUMed oraz angielskim dla studentów UPO i UKP, składającą się z 23 pytań podzielonych na grupy tematyczne, w tym pytania dotyczące mobilności studenckiej, znaczenia mobilności w kontekście studiów, determinacji do wyjazdów zagranicznych, świadomości możliwości wyjazdów oraz porównania studentów starszych roczników dwóch czeskich uczelni. W analizie danych wykorzystano program IBM SPSS Statistics 26, stosując test chi kwadrat dla zmiennych nominalnych i porządkowych, a test Manna-Whitneya dla zmiennych ilościowych ze względu na niespełniony warunek równoliczności grup.

Podczas recenzji rozdziału "Materiał i metody badawcze" pracy można zauważyć kilka istotnych braków i ograniczeń, które wpływają na jej jakość metodologiczną:

- a. Brak jasno określonego planu badawczego (study design): nie podano szczegółowych informacji o rodzaju badania i protokole badawczym, co ogranicza możliwość oceny adekwatności metody do celów badania.
- b. Niedostateczne kryteria włączenia i wyłączenia - brak wyraźnie zdefiniowanych kryteriów selekcji uczestników badania może prowadzić do obaw o reprezentatywność i ogólną wartość wyników.
- c. Niewystarczający opis wykorzystanego kwestionariusza - brak szczegółowego opisu narzędzia i analiz opisujące walidację tego kwestionariusza, co ogranicza zrozumienie i wiarygodność zgromadzonych danych. Ponadto brak jest załącznika z kwestionariuszem, co utrudnia jego ocenę pod kątem konstrukcji i relewancji pytań.

Podsumowując, rozdział "Materiał i metody badawcze" wydaje się mieć kilka istotnych braków, które mogą wpływać na wiarygodność i generalizację wyników badania. Brak jasnych kryteriów włączenia i wyłączenia, niepełny opis narzędzi badawczych i metod statystycznych są szczególnie problematyczne i powinny być rozwiązane w celu zwiększenia wiarygodności badań na etapie dalszego upowszechniania pracy.

6. Rozdział "Wyniki i omówienie" składa się z sześciu podrozdziałów, rozpoczynając od omówienia mobilności studentów, przez znaczenie mobilności w kontekście studiów, determinację studentów do wyjazdów zagranicznych, świadomość studentów na temat możliwości wyjazdów oferowanych przez uczelnie, po porównanie studentów starszych roczników Uniwersytetu Palackiego w Ołomuńcu i Uniwersytetu Karola w Pradze w zakresie oceny wyjazdów zagranicznych na kierunku fizjoterapia, a kończąc na strukturach organizacyjnych odpowiedzialnych za mobilność międzynarodową na wyróżnionych uczelniach.

Wyniki są przedstawione w sposób przejrzysty i zrozumiały. W mojej opinii w części tej zabrakło analiz związanych z oceną autorskiego kwestionariusza takich jak ważność (validity), rzetelność (reliability) oraz analiz wielowymiarowych. Myślę, że warto byłoby uzupełnić o te analizy na etapie dalszego upowszechniania tych wyników.

7. Dyskusja w pracy doktorskiej skupia się na kwestiach dotyczących mobilności studentów fizjoterapii, znaczenia tej mobilności w kontekście studiów, determinacji studentów do udziału w wymianach zagranicznych, świadomości na temat dostępnych programów wymiany oraz gotowości instytucjonalnej Uczelni do wsparcia takich przedsięwzięć. Zawiera również porównanie studentów starszych roczników z Uniwersytetu Palackiego w Ołomuńcu i Uniwersytetu Karola w Pradze pod względem oceny korzyści płynących z wyjazdów zagranicznych. Autor pracy szczegółowo analizuje i dyskutuje różne aspekty mobilności akademickiej, korzystając z literatury przedmiotu oraz wyników własnych badań. Podkreśla rolę mobilności w edukacji, wskazując na jej wpływ na rozwój kompetencji międzykulturowych i językowych, oraz na możliwość nawiązywania międzynarodowych kontaktów, które mogą być cenne w przyszłej karierze zawodowej. Autor zwraca uwagę na istotne kwestie, takie jak wyzwania związane z organizacją wyjazdów studenckich, konieczność wsparcia ze strony uczelni, a także na różnorodne korzyści, jakie studenci mogą osiągnąć dzięki doświadczeniom międzynarodowym.

Dyskusja jest dobrze ugruntowana w teorii, prezentuje wyniki badań w kontekście istniejących badań i literatury. Autor odnosi się do kluczowych koncepcji w dziedzinie mobilności akademickiej, takich jak internacjonalizacja i kompetencje międzykulturowe oraz do praktycznych aspektów realizacji programów wymiany. Przedstawia również własną analizę i interpretację wyników, co pozwala na pełniejsze zrozumienie zjawiska mobilności studentów i jej wpływu na kształcenie przyszłych fizjoterapeutów. W opinii recenzenta, rozdział „Dyskusja” jest mocną stroną niniejszej rozprawy doktorskiej.

8. We wnioskach Doktorant podkreślił, iż studenci fizjoterapii na badanych uczelniach wykazują wysoką świadomość i zainteresowanie międzynarodowym kształceniem, mając równie dużą wiedzę o możliwościach uczestnictwa w międzynarodowych wyjazdach jak ich zagraniczni koledzy. Mimo świadomości korzyści płynących z programów wymiany, takich jak Erasmus+, polscy studenci fizjoterapii rzadko korzystają z tej formy mobilności. Konieczne są zmiany w systemie informowania polskich studentów fizjoterapii o możliwościach Erasmusa, a także w organizacji działań uczelni w zakresie promocji mobilności. Studenci, którzy nie brali udziału w wymianie, dostrzegają potencjalne korzyści, natomiast uczestnicy wymiany potwierdzają ich realne korzyści, podkreślając potrzebę wyjazdów dla rozwoju umiejętności i wiedzy. Wnioski wskazują na potrzebę wdrożenia zmian w strukturach

uczelni, aby lepiej informować i zachęcać studentów do udziału w programach mobilności.

Wniosek końcowy

Podsumowując, autor pracy doktorskiej wykazał, że międzynarodowa mobilność ma pozytywny wpływ na rozwój kompetencji zawodowych studentów oraz ich zdolności adaptacyjne w globalnym środowisku. Praca może dostarczać cennych informacji dla uczelni wyższych, organizatorów programów wymiany studenckiej oraz dla samych studentów, podkreślając znaczenie międzynarodowych doświadczeń w edukacji wyższej.

W mojej ocenie przedłożona do oceny rozprawa doktorska przygotowana przez mgr. Dawida Spychałę spełnia warunki określone w art.13 ust.1 ustawy z dnia 14 marca 2003r. o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki (t.j. Dz. U. z 2017r., poz. 1789). W związku z powyższym, wnioskuję do Wysokiej Rady Nauk o Zdrowiu Gdańskiego Uniwersytetu Medycznego o dopuszczenie mgr. Dawida Spychałę do dalszych etapów przewodu doktorskiego.

Uniwersytet Medyczny we Wrocławiu
Wydział Nauk o Zdrowiu
Katedra Fizjoterapii
ZAKŁAD REHABILITACJI
W DYSFUNKCJACH NARZĄDU RUCHU
profesor uczelni
Kuba Ptaszkowski
dr hab. Kuba Ptaszkowski